

Datum: Rijeka, 15. srpnja 2025.

Kolegij: Psihološki i socijalni aspekti starenja

Voditelj: prof.dr.sc. Elizabeta Dadić-Hero

e-mail voditelja: [Elizabeta Dadić-Hero -elizabeta.dadic.hero@gmail.com](mailto:Elizabeta.Dadic.Hero@gmail.com), svjetlana.gasparovic-babic@zzjzpgz.hr, helena.glibotic-kresina@zzjzpgz.hr, sanja.host@gmail.com, vesna.cacic@fzsri.uniri.hr, aleksandar.racz@zvu.hr

Katedra: Katedra za javno zdravstvo

Studij: Sveučilišni diplomski studiji - Sestrinstvo - Gerontologija i palijativna skrb starijih

Godina studija: 2

Akadska godina: 2025./2026.

IZVEDBENI NASTAVNI PLAN

Podaci o kolegiju (kratak opis kolegija, opće upute, gdje se i u kojem obliku organizira nastava, potreban pribor, upute o pohađanju i pripremi za nastavu, obveze studenata i sl.):

Cilj kolegija: - Upoznati studente s demografskim kretanjima populacije starije dobi,

- Prikazati glavne smjernice zdravstvene i socijalne skrbi za starije osobe,
- Upoznati studente sa specifičnostima starenja, bolestima koje starenje prate, specifičnostima liječenja i komunikacije sa starijima,
- Upoznati studente sa specifičnostima preventivnih zdravstvenih mjera u starijoj populaciji
- Upoznati studente sa definicijama i razvojem ideje multikulturalizma u svijetu
- Prikazati vezu rase i etniciteta i starenja i steći znanje o razlikama u starenju među kulturama
- Prikazati najčešće duševne smetnje gerijatrijske populacije.
- Ukazati na potrebu preventivnih intervencija za očuvanje mentalnog zdravlja

Sadržaj kolegija: Koncept starenja i demografske karakteristike; Sigurnost starenja i prevencija bolesti u starenju; Prevencija duševnih bolesti i zaštita mentalnog zdravlja; Multikulturalnost i starenje

Izvođenje nastave:

Nastava se izvodi u obliku predavanja i seminara. Obveza studenata je redovito prisustvovanje nastavi (predavanjima seminarima i aktivno sudjelovanje u nastavi. Na kraju nastave predviđen je pismeni test. Izvršavanjem svih aktivnosti, te pristupanjem završnom ispitu student stječe 4 ECTS boda.

Popis obvezne ispitne literature:

1. Duraković Z, suradnici: Gerijatrija – medicina starije dobi. Zagreb: C.T. – Poslovne informacije d.o.o., Zagreb, 2007.
2. Havelka, M. i sur. 2013. Zdravstvena psihologija - Biopsihosocijalne odrednice zdravlja, Zdravstveno veleučilište Zagreb, Zagreb – izabrana poglavlja
3. Schaie, K. W., Willis, S. L., Despot-Lučanin, J., Penezić, Z., & Lacković-Grgin, K. 2001. Psihologija odrasle dobi i starenja. Slap. – izabrana poglavlja

Popis dopunske literature:

1. Priručnik za gerontodomaćine – gerontodomaćice (Internet) Available from: <http://lovrec/wp-content/uploads/2019/03/PRIRUČNIK-ZA-GERONTODOMAĆICE.doc>
2. Jedvaj S, Štambuk A, Rusac S. Demografsko starenje stanovništva i skrb za starije osobe u RH. Socijalne teme 2014;1:135-54
3. Europska komisija. Zelena knjiga o starenju – Poticanja međugeneracijske solidarnosti i odgovornosti. Bruxelles: 2021. COM(2021)50 final Available from https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/com_2021_50_f1_green_paper_hr.pdf
4. Vlada RH: Strategija socijalne skrbi za starije osobe u RH, 2017-2020. Available from: https://stampar.hr/sites/default/files/Arhiva/strategija_socijalne_skrbi_za_starije_osobe_u_rh_za_razdoblje_od_2017.-2020._g.pdf
5. Martinez, Mario 2021. How Culture Influences Aging, Video materijal (dostupno na Mario Martinez: How Culture Influences Aging - YouTube)
6. Kao, H. F. S. (2003). Multicultural Aging. Besplatno dostupno na: https://www.researchgate.net/profile/Hsueh-Fen-Kao/publication/9052201_Institutionalization_in_Taiwan_The_role_of_caregiver_gender/links/543efd5e0cf21c84f23cc8b7/Institutionalization-in-Taiwan-The-role-of-caregiver-gender.pdf
7. Chen, L., Xiao, L. D., Han, W., Meyer, C., & Müller, A. (2020). Challenges and opportunities for the multicultural aged care workforce: A systematic review and meta-synthesis. Journal of Nursing Management, 28(6), 1155-1165. Besplatno dostupno na: https://www.researchgate.net/profile/Lily-Dongxia-Xiao/publication/343112558_Challenges_and_opportunities_for_the_multicultural_aged_care/links/5ffe5bd445851553a03d60d8/Challenges-and-opportunities-for-the-multicultural-aged-care.pdf
8. Nichols, P., Horner, B., & Fyfe, K. (2015). Understanding and improving communication processes in an increasingly multicultural aged care workforce. Journal of Aging Studies, 32, 23-31. Besplatno dostupno na: https://espace.curtin.edu.au/bitstream/handle/20.500.11937/23949/236175_236175.pdf?sequence=2&isAllowed=y
9. Despot J., Iskustvo starenja, Naklada Slap: Zagreb 2003
10. Detels R, Beaglehole R, Lansing M.A., Gulliford M. Oxford Textbook of Public Health. Fifth Edition. Oxford:Oxford University Press, 2011. (odabrana poglavlja)

Nastavni plan:

Popis predavanja (s naslovima i pojašnjenjem):

P1: Uvod u gerontologiju

Ishodi učenja:

Definirati teorije starenja, odnos gerontologije i drugih znanstvenih disciplina, uloga gerontologije u zdravstvenoj zaštiti, odnos gerontologije i gerijatrije

P2: Fiziologija srarenja

Ishodi učenja:

Identificirati somatske, psihičke, socijalne promjene u starijoj životnoj dobi i njihov utjecaj na kvalitetu života

P3: Demografske specifičnosti svijeta koji stari

Ishodi učenja:

Grupirati demografske pokazatelje starenja, identificirati demografsku sliku i razlike u različitim dijelovima svijeta

P4: Patologija starenja 1

Ishodi učenja:

Izdvojiti najčešće javnozdravstvene izazove u starijoj dobi - etiološke čimbenike, simptomatologiju i patologiju najčešćih javnozdravstvenih izazova u starijoj dobi: kronične nezarazne bolesti (kardiovaskularne bolesti, neoplazme)

P5: Patologija starenja 2

Ishodi učenja:

Izdvojiti velike javnozdravstvene izazove u starijoj dobi (oralno zdravlje, traume, šećerna bolest, metabolički sindrom i dr.)

P6: Psihički poremećaji i prevencija psihičkih poremećaja u starijoj dobi

Ishodi učenja:

Izdvojiti najčešće mentalne javnozdravstvene izazove u starijoj dobi i prikazati metode njihove prevencije

P7: Primarna, sekundarna, tercijarna, kvartarna prevencija u starijoj dobi

Ishodi učenja:

Identificirati metode primarne, sekundarne, tercijarne, kvartarne prevencije u starijoj dobi s prikazom javnozdravstvenih mjera, intervencija i programa

P8: Promocija zdravlja i aktivno starenje

Ishodi učenja: Analizirati metode unaprjeđenja zdravlja u starijoj dobi, definirati i objasniti pojam aktivnog starenja

P9: Gerastenija i sarkopenija

Ishodi učenja: definirati pojmove gerastenije i sarkopenije i metode njihove prevencije

P10: Ageizam

Ishodi učenja: definirati pojam ageizma, identificirati ga u populaciji starijih s mjerama destigmatizacije starije populacije

P11: Komunikacija s osobom starije životne dobi

Ishodi učenja: identificirati teškoće u slušnom i govornom dijelu komunikacijskog kanala starije osobe te načine dobre komunikacije s starijom osobom

P12 :Potrebe starije populacije za zdravstvenom i socijalnom zaštitom

Ishodi učenja: identificirati potrebe za zdravstvenom zaštitom i socijalnom zaštitom starije populacije te razlike njihovih potreba u odnosu na druge dobne skupine, identificirati specifičnost pružanja zdravstvene zaštite u starijoj životnoj dobi

P13: Međugeneracijski odnosi - 2

Ishodi učenja: identificirati važnost prepoznavanja specifičnih potreba starijih te nužnost transgeneracijske i međugeneracijske potpore i pomoći

Ishodi učenja:

Nakon odslušane nastave studenti će moći

1. Analizirati i usporediti demografsko kretanje stanovništva općenito i starijih specifično,
2. Procijeniti i usporediti vrste skrbi za starije osobe
3. Izdvojiti i pojasniti posebnosti fiziologije starenja,
4. Razlikovati i kategorizirati specifičnosti zdravstvenih preventivnih mjera u starijoj populaciji
5. Analizirati proces aktivnosti promicanja zdravlja i usvajanje modela temeljenog na ishodima
6. Identificirati najčešće duševne smetnje u gerijatrijskoj populaciji
7. Primijeniti najadekvatnije metode prevencije u gerontologiji

Popis seminara s pojašnjenjem:

S1 Socijalna gerontologija – analizirati socijalne rizike i probleme te mogućnosti rješenja

S2 Društveni položaj starijih ljudi - analizirati kako društveni, politički, ekonomski, tehnološki i ekološki procesi utječu na pojavu nejednakosti u društvu,

S3 Prevencija institucionalizacije – ocijeniti mogućnosti brige o starijim osobama u zajednici

S4 Prevencija invaliditeta i ovisnosti o tuđoj pomoći i skrbi - kritički vrednovati modele u skrbi za starije osobe.

S5 Istraživanja u gerontologiji- analizirati nacрте istraživanja kao temelj za gerontološka znanstvena istraživanja

Popis vježbi s pojašnjenjem:

Unesite tražene podatke

Obveze studenata:

Unesite tražene podatke.

Ispit (način polaganja ispita, opis pisanog/usmenog/praktičnog dijela ispita, način bodovanja, kriterij ocjenjivanja):

ECTS bodovni sustav ocjenjivanja:

Ocjenjivanje studenata provodi prema važećem Pravilniku o studijima Sveučilišta u Rijeci, te prema Pravilniku o ocjenjivanju studenata na Fakultetu zdravstvenih studija.

Rad studenata vrednovat će se i ocjenjivati tijekom izvođenja nastave, te na završnom ispitu. Od ukupno 100 bodova, tijekom nastave student može ostvariti 50 bodova, a na završnom ispitu 50 bodova.

I. Tijekom nastave vrednuje se (maksimalno do 50 bodova):

Student može izostati s 30% nastave isključivo **zbog zdravstvenih razloga** što opravdava liječničkom ispričnicom. Nazočnost na predavanjima je obvezna. Nadoknada je moguća u vidu kolokvija iz teme koju su izostali uz prethodni dogovor s voditeljem.

Ukoliko student opravdano ili neopravdano izostane s **više od 30% nastave** ne može nastaviti praćenje kolegija te gubi mogućnost izlaska na završni ispit. Time je prikupio 0 ECTS bodova i ocijenjen je ocjenom F.

a) Prezentacija seminara i aktivnost na nastavi (20 bodova)

b) Izrada pisanog seminarskog rada (30 bodova)

Uvjet za pristupanje završnom ispitu je prikupljenih minimalno 50% (25 bodova) tijekom nastave. Studenti koji su prikupili nedovoljan broj bodova tijekom nastave za pristupanje završnom ispitu dobiti će dodatni zadatak istraživanja u zajednici.

a) Prezentacija seminarskog rada (20 bodova) Pozitivno ocjenjena prezentacija iz određenog područja boduje se:

izvrstan 20 bodova

vrlo dobar 15 bodova

dobar 12 bodova

dovoljan 10 bodova

b) Seminarski pisani rad (30 bodova) Pozitivno ocjenjeni seminarski rad iz određenog područja boduje se:

izvrstan 30 bodova

vrlo dobar 25 bodova

dobar 20 bodova

dovoljan 15 bodova

II. Završni ispit (do 50 bodova) Na završnom ispitu provjeravaju se ključne, specifične kompetencije. Završni test ima 50 pitanja, a bodovi se dobivaju kada student pozitivno riješi najmanje 50% testa.

Tko može pristupiti završnom ispitu:

- Studenti koji su tijekom nastave ostvarili minimalno 50% bodova (25 bodova) obavezno pristupaju završnom test-ispitu u kojem dobivaju dodatne bodove.

Tko ne može pristupiti završnom ispitu:

- Studenti koji su tijekom nastave ostvarili 0 do 49,9 bodova ili koji imaju 30% i više izostanaka s nastave. Takav student je neuspješan (1) F i ne može izaći na završni ispit, tj. mora predmet ponovno upisati naredne akademske godine

III. Konačna ocjena je zbroj ECTS ocjene ostvarene tijekom nastave i na završnom ispitu:

Konačna ocjena

A (90-100%) izvrstan (5)

B (75-89,9%) vrlo-dobar (4)

C (60-74,5%) dobar (3)

D (50-59,9%) dovoljan (2)

F (0-49,9%) ili manje od polovice bodova koje je moguće ostvariti tijekom nastave ili manje od polovice bodova koje je moguće ostvariti na završnom ispitu nedovoljan (1)

Mogućnost izvođenja nastave na stranom jeziku:

Unesite tražene podatke

Ostale napomene (vezane uz kolegij) važne za studente:

Unesite tražene podatke

SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (za akademsku 2025./2026. godinu)

Raspored nastave

Datum	Predavanja (vrijeme i mjesto)	Seminari (vrijeme i mjesto)	Vježbe (vrijeme i mjesto)	Nastavnik
10.10.2024.	P1, P2 (14-19) Z2			prof.dr.sc. Elizabeta Dadić-Hero (6 sati)
11.10.2024.	P3 (14-17) Z4			Prim.Helena Glibotić Kresina (4sata)
24.10.2025.	P4,P5 (14-19) Z1			Prim.Svjetlana Gašparović Babić (6 sati)
25.10.2025.	P6 (17-18,30) Z2			Fadil Habibović nasl.pred. univ.mag (4 sata)
13.11.2025.	P7 (14-19) Z2			Viši predavač Vesna Čačić (4 sata)
14.11.2025.	P8,P9,P10(12-15) Z7			Prim.Helena Glibotić Kresina (4sata)
28.11.2025.				Doc.dr.sc. Aleksandar Ratcz (5sata)

	P11.P12,P13(8-13)			On line
29.11.2025.		S1 i S2 (8-13) Z5		Viši predavač Sanja Juretić (6 sati)
11.12.2025.		S3 (16-19) Z3		Viši predavač Sanja Juretić (4 sata)
13.12.2025.		S4,S5 (8-11) Z3		Viši predavač Sanja Juretić (4 sata)

Popis predavanja, seminara i vježbi:

	PREDAVANJA (tema predavanja)	Broj sati nastave	Mjesto održavanja
P1	Uvod u gerontologiju	2	Z 2
P2	Fiziologija srarenja	4	Z 2
P3	Demografske specifičnosti svijeta koji stari	6	Z 4
P4	Patologija starenja 1	3	Z 01
P5	Patologija starenja 2	3	Z1
P6	Psihički poremećaji i prevencija psihičkih poremećaja u starijoj dobi	4	Z2

P7	Primarna, sekundarna, tercijarna, kvartarna prevencija u starijoj dobi	3	P7
P8	Promocija zdravlja i aktivno starenje	2	Z 7
P9	Gerastenija i sarkopenija	1	Z 7
P10	Ageizam	1	Z 7
P11	Komunikacija s osobom starije životne dobi	1	On line
P12	Potrebe starije populacije za zdravstvenom i socijalnom zaštitom	3	On line
P13	Međugeneracijski odnosi -	1	On line
	Ukupan broj sati predavanja	35	

	SEMINARI (tema seminara)	Broj sati nastave	Mjesto održavanja
S1	Socijalna gerontologija – analizirati socijalne rizike i probleme te mogućnosti rješenja	3	Z 5
S2	Društveni položaj starijih ljudi - analizirati kako društveni, politički, ekonomski, tehnološki i ekološki procesi utječu na pojavu nejednakosti u društvu,	3	Z 5
S3	Prevenција institucionalizacije – ocijeniti mogućnosti brige o starijim osobama u zajednici	3	Z 3
S4	Prevenција invaliditeta i ovisnosti o tuđoj pomoći i skrbi - kritički vrednovati modele u skrbi za starije osobe	3	Z 3
S5	Istraživanja u gerontologiji- analizirati nacрте istraživanja kao temelj za gerontološka znanstvena istraživanja	3	Z 3
	Ukupan broj sati seminara	15	

	VJEŽBE (tema vježbe)	Broj sati nastave	Mjesto održavanja
	Ukupan broj sati vježbe		

	ISPITNI TERMINI (završni ispit)
1.	15.01.2026.
2.	31.01.2026.
3.	
4.	